

DE GETUIGENIS VAN HET KIND

Wanneer in een gezin het kind wordt getrianguleerd in een conflict tussen de ouders, wordt de autonomie van het kind aangetast. Dit gebeurt door het uitoefenen van psychologische controle door een narcistische ouder, die met het kind een generatiegrensoverschrijdende coalitie aangaat tegen de andere ouder:

Psychologische controle heeft betrekking op gedragingen van ouders, die voor kinderen intrusief en manipulatief zijn voor wat betreft hun gedachten, gevoelens en relationele band met hun ouders. Deze gedragingen lijken samen te hangen met verstoringen van de psycho-emotionele grenzen tussen kind en ouder en daardoor ook met de ontwikkeling van een onafhankelijk(autonoom) gevoel van identiteit. (Barber & Harmon 2002, pag. 15)

Psychologische controle wordt gedefinieerd als patronen van gezinsinteracties, die indringend of belemmerend werken op het individueringsproces van het kind of op de mate van psychologische distantie, die een kind ervaart ten opzicht van ouders en andere familieleden. (Barber, Olsen & Shagle 1994, pag. 1121.)

Het grootste effect van psychologische controle over het kind is het beschadigen van het zelfstelsel van het kind. (Barber & Harmon 2002, pag. 24.)

Schaefer introduceerde het begrip psychologische controle door zijn empirisch onderzoek naar gedrag van ouders:

Psychologische controle wordt voorgesteld voor de dimensie, waarvan bepaalde aspecten verborgen psychologische methoden beschrijven, die activiteiten en gedragingen zodanig controleren, dat het kind niet wordt toegestaan om zich als autonoom individu te ontwikkelen, apart van de ouders.

Onder de invloed van het psychologisch controlerende gedrag van een narcistische ouder worden de authenticiteit en onafhankelijke autonomie aangetast en verloren. Onder deze condities zijn houdingen en opinies, geuit door het kind, eigenlijk weergegeven opvattingen van de narcistische ouder in de transgenerationele coalitie.

Bij een narcistische ontmoeting is er, psychologisch, slechts één persoon aanwezig; de niet-narcist verdwijnt, want alleen de beleving van de narcist is belangrijk.(Rapoport 2005, pag. 3).

Het kind moet wel dezelfde kwaliteiten, waarden, gevoelens en gedrag laten zien als de narcistische ouders tonen, teneinde zijn/haar zelfrespect te kunnen handhaven.(Rapoport 2005, pag. 3)

In een sterk invaliderende omgeving leren ouders, of verzorgers, hun kinderen niet om effectief onderscheid te kunnen maken tussen wat zij zelf voelen en wat de verzorger voelt, wat het kind verlangt en wat de verzorger verlangt, (of wil dat het kind verlangt), wat het kind denkt of wat de verzorger denkt.(Fruzzetti, Shenk & Hoffman, 2005, pag.1021.)

In het geval, dat een narcistische ouder het kind betreft in een echtelijk conflict, trianguleert, wordt het kind in een loyaliteitsconflict geplaatst, waarin het partij moet kiezen. Juridische professionals, die het vermogen van het kind versterken om partij te kiezen, bereiken alleen maar het tegenovergestelde. Het kind wordt verder de driehoek ingetrokken, als het een voorkeur moet uitspreken voor één van de ouders. Aan een kind vragen om een voorkeurouder aan te wijzen, is precies het verkeerde om te doen, zelfs als de wens daartoe van het kind komt of lijkt te komen(door de verborgen psychologische controle van de narcistische ouder.) Versterken van het vermogen van het kind om te kiezen, zal het kind verder trianguleren in het echtelijk conflict. Daarmee stellen de professionals het kind verder en dieper bloot aan de manipulatieve psychologische controle van de narcistische ouder.

De noodzaak om de geïdealiseerde objecten te controleren, ze te gebruiken in pogingen om de (sociale) omgeving te manipuleren en uit te buiten en om “potentiele vijanden te vernietigen”, is verbonden met buitensporige trots over het in bezit hebben”, van deze objecten, die de patiënt volledig toegewijd zijn. (Kernberg 1975, pag. 33)

De centrale elementen van psychologische controle zijn intrusie in de psychologische wereld van het kind en zijn zelfstelsel en ouderlijke pogingen om gedachten en gevoelens van het kind te manipuleren door het bewerkstelligen van gevoelens van schuld, schaamte en angst.(Stone, Buehler en Barber 2002, pag. 57)

Hogere niveaus van verborgen conflict in de echtelijke relatie vergroten de waarschijnlijkheid, dat ouders psychologische controle gaan uitoefenen op hun kinderen. Mogelijk, omdat zowel [psychologische controle als ook verborgen conflict door angst worden gedreven. Ze delen bepalende eigenschappen, in het bijzonder die van indringendheid, indirectheid en manipulatie.(Stone, Buehler en Barber, 2002. Pag. 86)

Kortom, een intrusieve ouder streeft na om gedachten en gevoelens van het kind op zo'n manier te manipuleren, dat de psyche van het kind zich conformeert naar de wensen van deze ouder (Kerig, 2005, pag. 12)

Als een kind door een narcistische ouder psychologisch wordt gecontroleerd, bevindt het zich in een gijzelingssituatie. Onder dergelijke omstandigheden worden uitingen van het kind dusdanig gecompromitteerd, dat ze minimaal of geen effect hebben op het bepalen wat het beste zou zijn voor het kind.

In hoge conflictsituaties is er een overeenkomstig hoger risico op triangulatie door de narcistische ouder, die het kind dwingt, door middel van psychologische controlerende ouderlijke manipulatie, tot partij kiezen. Onder deze omstandigheden is de belangrijkste overweging in het belang van het kind, om het NIET verder te trianguleren in het loyaliteitsconflict door het kind te vragen aan welke ouder het de voorkeur geeft. In plaats daarvan is het doel om het kind uit de relationele driehoek met de ouders te halen door de opgelegde noodzaak om te kiezen, te ontcrachten. Dit wordt bereikt door de volwassenen apart en onafhankelijk, besluiten te laten nemen in naam van het kind, gebaseerd op onafhankelijke bepalingen met betrekking tot wat het beste is, qua gevoelens en psychologische ontwikkeling, voor het kind.

Indien, wanneer dan ook, het gaat om hooglopende echtelijke conflicten, zou kinderen niet toegestaan mogen worden om getuigenis af te leggen voor de rechtbank over een voorkeurouder, om verdere triangulatie te voorkomen. Het zoeken naar een voorkeuruitspraak maakt dit voor een ouder tot een soort trofee, die gewonnen kan worden in het conflict. Het kind fungeert daarbij als een soort rechter, die bepaalt welke ouder de "Beste Ouder" prijs wint.(waarschijnlijk de manipulerende narcistische ouder).

Het risico op psychologische controle van het kind door een narcistische ouder behoort altijd een vooraanstaande overweging te zijn bij hoogconflictscheiding. Onder deze omstandigheden dienen evenwichtige en objectieve besluiten genomen te worden door de betrokken volwassenen.

Besluiten, die het kind vrijwaren van de dwang om te moeten kiezen tussen ouders. Besluiten ook, die de belangen van het kind het beste dienen, evenwichtig en onpartijdig. Als de rechter wil dat de visie van het kind toch mede overwogen wordt, kan deze visie het best verkregen worden door een gezins/systeemtherapeut, die vanuit een zelfstandige en objectieve positie, de door het kind vertolkte visie kan interpreteren en in de gezinscontext plaatsen. Deze evenwichtige en objectieve weergave van de visie van het kind, kan beter aan de rechtbank worden voorgelegd door deze therapeut, dan rechtstreeks door het kind zelf.

Ten einde hun rol effectief te kunnen vervullen binnen de potentieel pathologische gezinssituatie, (zo door de narcistische ouder gecreëerd), dienen jeugdadviseurs, en juridische professionals en deskundigen in familierecht zich bewust te zijn van de mogelijk complexe gezinsproblematiek en systeemdynamiek bij hoogconflictscheiding. Ook dienen zij oog te hebben voor eventuele pathologie van bij een narcistische ouder, die in staat is heftige conflicten te veroorzaken in het gezin.

Binnen deze context, dient de rol van bovengenoemde deskundigen te zijn om te komen tot een evenwichtige en zorgvuldig afgewogen analyse van professioneel niveau op het gebied van geestelijke gezondheidszorg, betreffende de dynamiek van het gezinssysteem en de belangen, waarmee het kind het best gediend is. Deze analyse dient ter facilitering en onderbouwing van de overwegingen en besluiten van de rechtbank.

(corr: ad_oud@hotmail.com)